

Brief der Gedeputeerden van de Nadere Unie, aan den Prins van Orange, houdende verslag van het gehandelde met den Graave van Renneberg, en de redenen waarom de Graaf met de Provintien van zyn Stadhoederschap nog niet tot de Nadere Unie konden verstaan, als mede de beletselen welke de propositie tot een Nadere Unie te Antwerpen gedaan, aan de Unie van Utrecht toebragt (1).

staats van zyn

1579. 27 April.

Doorluchtige, Excellent, Hoichgeboren, Genadige Furst vnd Heere!

Alloe den Graave van Runnenberch, Stadtholder van de Landen van Vrieslant, Oueryssel, Groeningen &c. by syne brieuen den XIIIen deser lopender maent aen ons gescreven, wel ernstelyck

(1) Bor XIII B. bl. 33 (90) verhaalt ook iets van het schryven van deezen brief, doch gebrekkig, en dezelve was te aanmerkelyk om niet geheel uitgegeeven te worden: de Prins werdt ook ernstig verzogt door de Staaten van Zeeland, om zich by de Unie te voegen, op dat de Stad Middelburg daar door bewogen zoude worden dat voorbee'd te volgen: hy draalde niet lang met aan het verzoek te voldoen, en nam het Verbond aan, by acte geteekend den 3 Mey, zoo dat dezelve (naar het oogmerk der Bondgenooten) nog op den Landdag van Overysfel heeft kunnen geleezen worden.

stelyck verflocht heeft, dat wy eenige vuyt onsen Collegie souden willen schicken aen zyn G. omme aldaer met zyn G. eenige saecken te handelen, die sonder in loco te wesen, ende die circumstantien der seluer aldaer verstaen synde, nyet vuytgerecht en conden worden, soe en hebben wy nyet willen naelaeten (hoewel wy seer zwack in getal waren) in alderhaeft daer te schicken Adriaen Cromhout, oude Burgemir. tot Amsterdam, Reynier Cant, Raydt aldaer, ende Mr. Floris Thin, Aduocaet van de Staten van Vtrecht, sulcx wyl. V. F. G. by ons laetste misfiue van den xviii^{de} deser, beneffens d'ouerseyndinge van de copie van de voorz. misfiue aengescreuen hebben, ende die voorz. Gesanten thys gecomen zynde, hebben ons huyden van hun gebefoingneerde rapport gedaen, daer vuyt wy verstaen hebben onder anderen, den onvasten ende onseckeren staet soe van den Landen van Vrieslant (vermits die partidicheyt die aldaer es) als van de Ommelanden, vermits die questie die sy hebben met die van Groeningen, ende 't recht dat die van Groeningen ouer deselue Landen pretenderen, waer door die voorz. Graue beducht was, dat die voorz. van Groeningen soe wel d'executie van de middelen generael ouer die Gevnierde Prouincien inne gestelt, als die Fortificatien van eenyge plaetsen (namentlyck Delfzyl) die men noedich beuonden heeft met den yersten in de Ommelanden tot verseeckerheit van de seluen jegens den Vyanden te maecken, ende andere diergelycke zaecke. d'Ommelanden concernerende, daetelyck souden willen beletten, omme waer jegens met die beste ende gevouchelickste middelen te moegen

gen verlien, geen naerder noch bequamer expedient beuonden es, dan te practizeren dat die reste van den Landen van Vrieslant ende byck die Landen van Ouerysel, ende andere van den Gouvernemenen van den voorz. Graue hien mede in de Vnie alhier opgerecht begeuen zouden, omme waer toe deselue te induceren den voorz. Graue verthoont heeft wel geneygen te zyn, en gepresenteert heeft syn debuoir te willen doen merckelyck in Ouerysel, alwaer de iure van toecomende maendt een Lantdach tot Deuenter vuytgeschreven es, omme onder anderen op die saecke van voorz. Vnie mede te tracteren, ende ten dien eynde heeft syn Gen. begeert, dat wyl. jegens deseluen daege eenyge vuyt den onsen, namentlyck Reynier Cant, aldaer schicken souden, soe omme die voorz. saecke van de voorz. Vnie te voorderen, als om zyn Gen. te aslisteren in de zwaericheden die zyn Gen. dien aengaende voorvallen souden moegen, 't welck wy nyet en sullen laeten te doen, insonderheyt soe wy verstaen vuyt 't rapport soe van de voorz. Gecommitteerden, als van eenyge anderen, datter goede apparentie es, dat die voorz. van Ouerysel hien in de Vnie begeuen sullen, insonderheyt soe verre den voorz. Graue van Rennenberch de handt daer aen houden, ende die saecke opentlick ende sonder simulatie dryuen wil; Dan verstaen datter twee reden syn, die den voorz. Graue van Runnenberch opholden van die saecke van de voorz. Vnie soe rondelyck ofte opentlyck te vorderen, als hy wel zoude moegen, waer van het een es, dat noch zyn Gen. in een naedencken gecommen es, dat noch zyn Alteze noeh V. F. G. te wille en soude

ve-

wesen, dat hy onse voorsz. Naerder Vnie op de conditien V. F. G. ouergesonden, aengenomen heeft, vermits dat hy d'acte van consent nyet ontfangen noch eenich anderen antwoordt daer op verstaen heeft, dat oyck syn G. bevynndt by de Propositie aldaer op den deser maent gedaen, dat gehandelt soude werden van een ander generael ende vaster Vnie op te rechten, waer van men presumeert en oyck wel schynt, dat syn G. het succes begeert te verwachten, alvooren dieper in de voorsz. Vnie te treden, gelyck als veel andere Steden ende Landen van dese omleggende Prouincien (hoe wel sy die voorsz. Vnie alhier opgerecht goedt vynden) hen daer inne nyet en connen resolveren; nemende haer excuse op de voorsz. Propositie, ende hun duncken laetende, dat dese alhier opgerecht nyet alleen soude syn jegens die wille van syn Alteze maer oick van V. F. G., 't welck eenyge quade geesten die nyet en soucken dan ten dienste van de Spaengarden die Gemeente in tweedracht te houden, ende tot oproerte te brengen, wel opentlyck jactiteren en luyden laeten; om alsoe ende met meer anderen calumnieuse ende erdochte middelen te beletten, dat die voorsz. onse Vnie nyet alleen by andere nyet aengenomen en zoude werden; maer oick om deselve ganselick te subuerteren ende te nyet te brengen, emmers 't effect van dien, dat consisteert in de executie van de generaele middelen tot onderhoudenisse van den oorloge by de voorsz. Vnie geaduiseert te verhynderen, waar door wy in een groot bedencken gecomen syn, dat die Propositie van een andere generaele vaster Vnie op te rechten, nyet en es gedaen noch gepractiseert; dan om

den voortganck van der Vnie alhier gefloten te beletten, ende defelue foe veel 't moegelijk es, te nyet te doen, jae om die Landen ende Ingefetenen van de Gevnieerde Prouincien te brengen tot een oproerte, ende te maecken dat noch dese voortganck hebben off 't effect sorteren, noch d'andere by gemeen consent opgerecht werden fal. Want (te spreekken onder correctie ende behoorlicke reuerentie) wel te verstaen es, dat foe verre die meyninge anders geweest ware, dan nyet van noode ware geweest foe indistinctelyck, sonder van dese eenyge mentie te maecken, te proponeren van een generael Vnie op te rechten, foe men wel can dencken, dat die van den Furstendomme Gelre met den Graeffchappe Zutphen, die van de Graeffchappe en Landen van Hollandt, Zeelant, Vtrecht, die van den Adel, Steden ende Grietenie van Vrieslant, d'Ommelanden ende oick die Stadt van Gendt, 't gene foe ripelick ende solemnelick by gemeen advys naer veele en verscheyden communicatien alhier gefloten ende alomme gepubliceert en in 't werck gestelt es, nyet lichtelyck en sullen veranderen afftaen ofte te buyten gaen, bysonder aenschouw nemende op de zwaricheden die te verwachten souden wesen, als men soude willen disputeren van 't gene by d'Vnie alhier ouer comen es, te retracteren, heeft men oick van ouerlange welcunnen verstaen, dat van de Walsche Prouincien nyet goeds te verwachten en was, emmers dat sy hen in eenyge andere Vnie souden begeuen dan daer by men soude beloeuen die Catholycque Roomsche Religie alleen voor te staen, ende te mainteneren, sonder eenyge Religions Vrede te willen toelaten, sonder die

welc.

welcke men nochtans wel een verstaen dat dese Landen, en bysonder daer beide die Religie toe gelaten sijn, nyet en sijn in wrede te behouden, ende daer omme soe vstre eenyge Prouincien hen bezwaerd hadden gevonden die Vnie alhier opgerecht, aen te nemen in die forme die leyt, en waere nyet van noode geweest soe indistinctelyck te proponeren, dat men een ander generael en vaster Vnie etc. souden oprichten, sonder eenyge vermaninge te doen van de Vnie alhier gemaect, recht off men die wilde rejecteren, ende achten, als off die nyet gedaen ware geweest, maer hadden men moegen proponeren middelen daer by die Prouincien die hen in desen nyet en begeren te begeuen, ende nochtans in de generael Vnie te blyuen, hen met dese Gevnieerde Prouincien vastelyck souden hebben connen verbynden tot wederstandt van de jegenwoordigen vyandt, dat meer van noode ware geweest in dese conjuncture soe die generael vaster Vnie die men pretendeert te willen oprichten noch in lange nyet tot een eynde sal connen gebrocht worden, gemerckt die verscheydenheyt van opinien, die daer vallen sal, soe dat middeler tyt die gemeen saecke daer door, namentlyck in 't stuck van contributien daer op alhier by alle Prouincien ende Leden deser Vnie nu naer veel arheyt etc. verdregen es, seer verachtert sal worden, die nochtans bat gevordert diende. Van all 't welck wy nyet en hebben willen naelaeten vermits die wichticheyt van saecke V. F. G. (onder behoerl. correctie) in alder onderdanicheyt te aduerteren, ten eynde die selue V. F. G. die voorz. ende andere zwaricheden aenmerckende langer nyet en soude willen ver-

trecken en by den voorz. Ertshertoge te procureren d'aggreatie en ratificatie op de aënneminge van der Vnie by de voorz. Graue van Runnenberch gedaen, ende dat V. F. G. selfs die selue soude willen aduoyeren, ende dat soe verre des eenichsins mogelyck es, sonter eenich langer vertreck, alsoe dat die voorz. Graue van Runnenberch van 't zelue op den IIIe van de toecomende maendt van Mey als den Landdach tot Deunter gehouden sal worden, versdierteert mach wesen, ten eynde dat syn Gen die saecke van de voorz. Vnie opentlyck ende te vrymoediger mach vorderen, soe andersints te beduchten es, dat den voorz. Graue die voorz. saecke 't sy by dissimulatie ofte andersins ophalden ofte verby gaen soude moegen, en dat alsoe onse negociatie geheel onvruchtbaer blyuen soude, tot merckelyck interest van dese Landen. Ende soe wy V. F. G. kennelyck holden, hoe veel daer aen gelegen es dat die Prouincien van Vrieslant en Oueryssel met haerl. voorn. Stadtholder, sonder eenich langer vertreck tot dese Vnie comen, d'welck in alle gevälle sal cunnen geschieden onvermindert die propositie van de generael Vnie aldaer gedaen, metz dat sy in hun geheel moeten blyuen om 't gene vorder by die Generalité tot deser Vnie gevoucht soude moegen werden, sonder deselue te contrarieren, te moegen accepteren. Soe bidden wy V. F. G. andermael dat deselue gelieue te procureren die voorz. aggreatie en ratificatie, op dat by faulte van dien, sulcken goeden werck nyet achterwegent en blyue; want wy ons by nae genouch verseeckert holden, dat soe verre den voorz. Graue die voorz. aggreatie met den yersten ouer-
geson-

gefonden worden, dat dese jae die saecke met ernst ter herten nemen sal, soe dat eer yet lange die van Ouerysel ende die reste van Vriesland hem mede in dese Vnie begeuen sullen, ende ons des alsoe tot V. F. G. verlatende sullen dese besluyten met onse onderdanige recommandatie in de goede gratie van V.

Doortuchtige Excellent; Hoichgebooren, Genadige Furst vnd Heere, die wy bidden dat Godt Almachtich wil sparen lange weluarende in voorspoedige Regimente. Geschreuen t'Uytrecht dese xxviii Aprilis 1579.

Naar een gelyktydige Copie ter Staate Griffie van Zeeland.

1579. 32. 10. 10. 10.

[Faint, mostly illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

D 3

G 5

XIV.